

הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט פלילי חנינה
תאריך: י"ט כסלו התשמ"ב, 15 דצמבר 1981 עדכון: כ"ג תמוז התשס"ב, 3 יולי 2002 מספר הנחיה: 4.4003 (21.331)	דין קנסות בחנינה

דין קנסות בחנינה

1. א) ניתנה חנינה מלאה על-ידי נשיא המדינה, בתוקף סמכותו לפי סעיף 11(ב) לחוק-יסוד: נשיא המדינה, אין להחזיר לנחון כל קנס ששילם על יסוד הרשעתו בדין, אלא אם נקבע כך במפורש, בתנאים שנקבעו, בכתב החנינה.

ב) ההגיון העומד מאחורי עיקרון זה הוא בכך שמטרת החנינה המלאה אינה להשיג הנחה בתשלום קנס אלא היא מיועדת להבטיח רהביליטציה. זאת ניתן ללמוד מסעיפים 16(ג) ו - 20(א) לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א - 1981, לפיהם הרשעה שנשיא המדינה נתן עליה חנינה, כדין הרשעה שנמחקה ואין להתחשב בה לעניין כל דין. ואולם, מהסיפא של סעיף 20(א) מובן, שאין להחזיר קנס ששולם, שכן נאמר מפורשות שם "אולם אין במחיקה כדי להשפיע על מה שנעשה עקב ההרשעה".

2. א) אך שונה המצב כאשר נשיא המדינה לא נתן חנינה מלאה, אלא רק הקל בעונש. במקרה זה אין מטרת "החנינה" להבטיח רהביליטציה של העבריין, אלא היא רק באה להקל עמו לעניין ביצוע העונש. משמעותה של חנינה מסוג זה אינה מחיקת ההרשעה אלא קביעת עונש מופחת, ולפיכך לא תהא משמעות כלשהי להפחתת עונש כאמור, ללא החזר הפרש הקנס לפונה ששילם מעבר לסכום שנקבע לו בכתב החנינה.

לכן, אף אם בכתב ההקלה בעונש שניתן על-ידי נשיא המדינה אין התייחסות לנושא החזר הסכום שהופחת כאשר מלוא הקנס שולם, יש להחזיר את הסכום שהופחת כאמור, אלא אם כן נאמר אחרת בכתב ההקלה.

ב) כפועל יוצא של האמור לעיל, בטרם מועבר החומר להחלטתו של נשיא המדינה יש להביא לידיעתו, בבואו להפחית את העונש, את העובדה שאדם שילם את הקנס, כולו או חלקו, כדי שיוכל להתייחס לנושא בכתב החנינה.

ג) קבע נשיא המדינה בכתב החנינה, כי יוחזר לנחון קנס ששילם על יסוד הרשעתו בדין, יוחזר לו הקנס בצירוף הפרשי הצמדה, כפי שמוחזר קנס בשל עבירת קנס, שבוטל לפי חוק סדר הדין הפלילי. זאת, כפי שנעשה בעת החזרת אגרות ששולמו לבית-המשפט (ראו תקנה 8(ה)(2) לתקנות בתי-המשפט (אגרות), התשמ"ח - 1987).

3. חנינה מבטלת את החובה לשלם קנס, במידה וטרם שולם, אלא אם נקבע בכתב החנינה כי היא מותנית בתשלום כל הקנס או חלקו, או שהיא תיכנס לתוקפה רק לאחר שישולם כל הקנס או חלקו, כפי שנקבע בכתב החנינה.